

LO GRINHON

LA GAZETA D'AU VIVARÈS D'EN
NAUT

Ivern de 2016– Decembre

Còtra lei persecucions cadun a drech de cercar asil e de beneficiar de l'asil dins d'autrei país.

Declaracion Universala dei Drechs Umans (Article 14)

SOMARI

1. Accion de D. Capián au MuCEM
 - 2 e 3. La darreira gaita (5) Marc Noalha
 - 4 e 5. Omatge a Han Schook, la velhaa dau 5 de decembre ès Anonai.
- Temonhatges e textos de J.B. Plantevin, J.Yves Rideau, Lo Revessin.
6. L'Autre de Quentin
- S'es en anat : Louis Combier
- Informacions... Noveàs...
7. Lo Beure e lo Minjar :
- Sopa a las lentilhas verdas L. Rouchier
- Los mots en crotz dau Gui
8. Lo Pitron dau Han Schook
- Responsas daus mots en crotz.

E bonas CHALENDAS a tots.

LO GRINHON

es la revuaa de l'associacion occitana
PARLAREM EN VIVARÈS
D'ès Anonai. Es mandaa a tots los aderents.
Per la recèure, mandar
12 € per una persona
15€ per un coble a :
LO GRINHON (G. Betton)
La petita Comba
27 rua Marcel Bruyère
07100 ANONAI
Faire lo chec a l'òrdre de PARLAREM EN
VIVARÈS.
Los abonaments partan dau n° de Prima
e s'achaban daube lo n° d'Ivèrn...

Per retrovar **lo Grinhon e Parlarem** sus internet
BARTAVEL
<http://www.bartavel.com/>

Madame, Monsieur,

J'ai laissé le 22 octobre sur votre site une réclamation dont j'ignore si vous en avez pris bonne note. Je la réitère donc par la présente.

Je souhaite que l'article 14 de la Déclaration Universelle des Droits de l'Homme soit écrit également en occitan sur les murs du MuCEM.

En vous remerciant par avance de la considération que vous voudrez bien montrer pour tous les occitanophones qui visitent le MuCEM

Denis Capián

Veiquià lo corrièr que recevem en darrèira minuta dau D. Capián. Precisa encara :

Coma mon corrièr a pas agut de respònsa, aurai grand jòi de me trobar lo sandes 17 de decembre 2016 davant lo MuCEM de Marselha amb lo mòdel en occitan de l'article 14 de la Declaracion Universala das Dreits Umans.

> Lai restarai quatre oras, quènta aura que bofè, a partir de mèijorn.

> Lai serai pas solet que lo Mickaël Neyrolles serà amb ieu per portar la bandairòla.

> Es evident que si, aquel jorn d'aquí, constatem que nòstra reivindicacion elementària es estaa satisfaita desplearem pas ges de bandairòla.

Quand a Marselha, pus granda vila d'Occitània, lo MuCEM presenta en sèt lengas l'article catòrze de la Declaracion Universala del Drechs Umans, l'absència de version dins nòstra lenga occitana es una marca fòrta de desconsideracion per leis occitanofònes conscients de la valor de sa lenga.

Mostram donc uei, lo tèxte que volèm veire escrich sus lei paretas dau MuCEM a costat dei versions alemanda, anglesa, araba, castelhana, francesa, grega e italiana.

La darreira gaita (5)

Dins l'episòdi (4), avem après coma l'òme s'èra trovat solet, autres còps, fasiá d'ans, coma èra tornat dins lo vielh chasau ont aviá coneissut lo boneïr.

Fasiá benlèu una setmana qu'èra arriat e lo chasau tornava prendre una sembla-viá. Los contravents badats, una braçaa d'estelas sus l'estre, un bon carrat seiàt davant la mai-son e una cucha de romesas que començavan de sechar. Mas lo mai genti, qu'èra lo jar-din, acanhardat entre sos murs de peira, virat dau matin, èra quasi tot bessat.

Qu'èra son affaire quò, chasca fes que veniá. Travalhava lo jardin. Tirava, a grands còps de bigòs, las ronzas e las òrtias, bessava, a se petar los rens, una terra dondaa per de generacions de lichets, endrujaa per quant de baroitaas de fems, deslivraa de sas perilhas que, eüra sus los murs, fasián un abric contra la bisa a quello petit paradís.

Ne'n tirava pas grand veiaa d'aquelo trabalh de forçat. Per menar un jardin, fau de temps, una preséncia de totas las sasons, de paciéncia per esperar la recòrta. Restava ja-mai pro de temps per veire la fruta de las granas samenaas. Ne'n demorava quauquas plantas aventurosas, trifòlas totas en bauchas, porres e saladas montats en granas, aigreta, ceva e api, quauques pès de maiossas perduts dins l'erba, un rang de ribès. Bessava en esparnhant tot aquò. Quò auriá pas suffis per lo nurrir mas quò completava, per lo plaser, cò qu'aviá montat aube ielo. E tornava samenar de granas que brolharián benlèu si la plòia e lo solelh se volián ben partajar la resta dau trabalh, si las jalaas se fasián pas tròp neiras. Quò fasiá ben tant de si ! Mas quela òcha torna a la viá, quò li fasiá joi au meitan de tota quela sauvatgina. Demorava de temps a gaitar son petit paradís, sos uelhs pausats sus la terra neira aplanada e grafinhaa leugeirement per las puàs dau rastel. Ne'n coneissiá tots los plecs, totas las petitas reias, las mendras fronzas, coma lo visatge d'un amic.

Qu'es per quò que, un matin, veguèt dau còp las piaas sus lo sòl. La traça croisava lo jardin d'un caire a l'autre. Se baissèt per avisar. Las piaas se veián bien sus la terra ar-rosaa de la velha. Semblava qu'aqu'èra de pès petits, petits e nuds, se veiá bien las marcas daus artelhs. Quau qu'es que quò poiá estre ? Coneissiá la preséncia de dengun a l'entorn. I aviá ben qu'un maschat coma ielo per se venir escondre dins quest endreit eissublat dau monde. Qunte misteri ! Aviá pas paur, la talha de las piaas fasiá pas menaça. Mas voliá saver cò que n'èra. Quau qu'èra que veniá, de nueit, trapilhar son jardin ?

Lo vespre s'escondèt per gaitar, dins un caire neir sos lo saüc a ras de l'esclausa. Una granolha sautèt dins l'aiga. La luna clareia. Una niuchola miaulèt en trauchant sa clardat. Una aureta bofava e brancicolava doçament la petita buiaa que pendolava sus un fiau : unas braias, una chamisa e dos parelhs de chaucetas.

La nueit s'estirava. Chaminava la luna. Las estialas pelhonavan, amai sos uelhs, guechits de sonhar las ombras que dançavan dins lo jardin. Aviá fenit per s'acautar sos lo saüc, l'eschina enregdiá butaa contra lo mur, e sas chambas començavan de fermiaular. Dengús veniá pas. Li faudriá tornar faire la gaita la nueit venenta. Benlèu son visitor ven-driá pas mai. Sauriá jamai quau èra, qun barrutlaire èra passat quí, aviá marcat sa terra de sas petitas piaas. Pauc a chaa pauc, lo misteri li cachava lo cur, lo teniá a demorar a l'es-pera, que quauqu'un feniriá ben per se mostrar.

Amont dins lo ciau, lo Chamin de Sant Jaume brilhaudava. Dins lo jardin, l'aureta s'èra endurmiá e pas 'na fòlha brusissiá. Las endermilhas lo ganhavan. Lo sòm 'nava lo pleiar dins lo prigond de la nueit.

Tot 'n un còp, un boisson borringuèt e una ombra se'n escartèt. Quò semblava un enfant. D'onte poiá sortir aquelo ? S'avancèt e se trovèt esclarat per la luna. Èra nud,

franc nud ! Mas faudriá benlèu dire nuá : qu'èra 'na filha. Non, pasniu 'na filha, una femna, una femna petita mas una femna. Eüra, èra franc au meitan dau jardin, la luna destalhava sas fòrmas : son pitre, petit mas reond e movent, dos rasins de Sant Jan a las cimas de sas possetas, sas anchas larjas. Quand se virèt d'es ielo, veguèt lo parpalhon neir, lo pelós de son ventre. N'èra tot tresvirat. Quau qu'èra quela femna ? Tant petita que pareisiá pas veraia. Qu'aqu'èra quela aparicion ? Qu'aqu'èra quela fachinariá ? Se poiriá que quò siese... Mas son de contes tot aquò ! Una 'far ? La legenda li tornèt. Aquelas vielhas istòrias que li contavan quand èra mastruc.

Los afars èran, de çò que disián, de petits estres pas mai grands que d'enfants, que vivián dins de bòrnas. Raubavan dins los jardins per minjar e, per se vestir, manlevavan de linge dins las buiaas aigaas sus lo prat o pendolaas au fiau. Los òmes essaïavan de los arrapar. Qu'èra pas aisat que èran vius quelos petits sauvatjons, corrián a pès deschauç, a las corsas, per s'enfure, disparéisser entremei los boissons e s'escondre dins quauque pertús coneissut mas de ielos. Èran mai curios, totjorn a veire si i aviá pas quaucòm a raubar. Daus uns se faguèran prendre per aver essaïar de córrer aube un parelh d'esclòps, laissat a l'esprès au meitan dau chamin per los temptar. Quante vouguèran s'enfure, s'entrablèran, èran pas tant lestes e se faguèran arrapar. D'autres se faguèran prendre dins quauque plan o cava onte s'èran aventurats.

Tot aquò fasiá de faribòlas per contar aus enfants que zò creián quauque temps josca que se faguèsson bèus. Quau contava encara quelas sornetas ? E pasmens, aquela petita femna, aquí dins son jardin, sos la luna...

Lo femnon se tirèt d'es lo fiau onte pendolava la buiaa, descrochèt una chamisa e l'enfilèt. Ielo s'abrivèt per l'arrapar mas la femnòta se revirèt, li faguèt un pam de nas e... viu ! levèt lo pè per los boissons.

Marc Noalha

Vocabulari per *La darreira gaita*

Veiquià quauquas indicacions per legir despuei lo començament :

1/ gaita : *veilleur, sentinelle, vigie* ; lecha : *piège à oiseau fait d'une pierre plate* ; estar : *être, exister, demeurer...* ; l'aure : *le reste* ; laissa : *legs, héritage, abandon*.

2/ tresanda : *ruelle, passage étroit entre deux maisons* ; ortolalha : *les légumes* ; sobrat [sourra] : *mettre de côté, économiser, réserver, avoir de reste* ; bófia : *ampoule, cloque, vessie* ; manca : *à part, sauf, moins* ; rapilhar : *grimper* ; s'avalir : *disparaître, se perdre*.

3/ treva : *revenant, fantôme, spectre* ; trevar : *hanter* ; ativat : *allumé, enflammé* ; eschalartr : *grimper, escalader* ; roimar (=raumiar) : *ruminer* ; calabrun : *crépuscule, clair-obscur* ; flache, -a : *flasque, mou* ; recaire : *recoin* ; vilassiera : *de la grand ville* ; aprove-sar : *apprivoiser*

4/ tresvirat : *bouleversé* ; s'apasimar : *s'apaiser* ; aigaris : *crue, inondation, glissement de terrain dû aux pluies...* ; enfachinar : *ensorceler* ; brançolar : *bercer* ; janoire : *genévrier* ; chasau : *masure, vieille bâtisse* ; estre : *aitre, perron* ; moisse : *humide*.

5/ ribès : *groseille, groseillier* ; pelhonar : *ciller (yeux), scintiler (étoiles, lumière)* ; fermiaular : *fourmiller (avoir des fourmillements)* ; brusir : *bruire* ; fachinariá : *sorcellerie*.

La Velhaa dau 5 de decembre 2016

Qu'es l'ivern, lo temps de las velhaas. A Parlarem avem començat diluns lo 5 de decembre.

Avem parlat dau paure Han Schook, l'amic olandés que ven de nos quitar.

De temonhatges nos èran parveneguts, e mesme una video mandaa per los amics de l'emission « Vaquí » de FR3 Marselha (de veire las diumenjas, sus las 10 oras 40-Fau receure FR3 Marselha).

Aviam mai dins nòstras archivas un

enregistrament fait en 2013, dau temps de las jornaas occitanas consacraas aus autors de dictionaris e de lexics. Han Schook èra vengut nos parlar de dos lexics qu'aviá faits, un sus lo parlar dau Diés (*Diois*), l'autre sus lo Trièva (*Trièves, sud Isère*).

Avem mai parlat de sos liures :

- Lo Pastre (2010): Patrick Cros ne'n faguèt una presentacion.
- Glandage-Moskwa 41 (2009) : qu'es Marc que lo presentèt e ne'n legiguèt un pauc.
- Entre La Bastiá e lo Perier vès Bretta (2014): Jean Dodet ne'n parlèt. A botat lo liure au programme de las rencontres (cors) d'ès Sant Victor.
- Lo Pitron : Gerard lo presentèt. Qu'es lo jornalet que Han faguèt de temps, tot solet, una sòrta de Grinhon. Pitron : aici diriam pitre rotge (*rouge-gorge*), un pauc plus gròs qu'un revessin doncas.
- Goustar, la cuisine traditionnelle de la Drôme et du Trièves (1989) : Un petit liure de 47 pajas de recetas e mai de blagas, Ugueta lo presentèt e ne'n legiguèt un morcèl.

Temonhatges :

Han es estat un brave òme que s'es maridat embé la nòstra terra, que l'a sentida, que l'a trabalhada e qu'a sachut la comprendre fin que de ne'n tirar lo melhor picodon e la mai requista dei claretas.

Han nos a balhat un eisemple d'estacament a la terra e subretot un eisemple de respect de la terra e nos a mostrat que l'on pòu venir dei pòlders e amar d'amor una altra terra. Aquela terra l'a tamben amat e nautres que siam d'aquí i devèm nòstra plus granda reconeissença.

Ai agut la chança de trabalhar embé Han sus lei coleitatges de cançons e ai vist lo trabalh de recerca qu'a fach : una òbra de titan qu'a espedidonat tot lo relarg per trobar la mendra cançon, la mendra fariborda, lo mendre cònte, lo mendre reprovèrbe, lo mendre mòt escondut que s'emplegava plus per rambalhar tot aquò dins sei dictionaris que restaràn a la posteritat.

E puèi, fau tamben parlar de l'òme clafit d'umanitat, totjorn positiu, totjorn afable en gardant pamens seis idèias e seis revòutas còntre lo sistèma dau nivelament universau.

Lo pitron s'es envolat, mai siáu segur que plana sus lo Diés e qu'a la bèla seson, l'entendrem cantar encara.

Pensarai a vautreis ! Gramací d'organisar aquò per Han.

Jan-Bernat Plantevin

M'as ben eimogut de m'aprèner la mòrt de Han Shook.

Coma pensar los teus trapassar, tot eichàs tracòlan. Demòran a ton latz. Diatz-me, chau se deipachar de dire, creietz pas ?

Auriaus tant aimat lo melhs coneisser.

Adiu, tas peaa, las anem adralhar.

Jean-Yves Rideau

Lo Revessin n'aviá mai parlat dins « Le Réveil » dau 23 novembre.

S'apelava Han...

Aquesta setmana passaa un malur nos es arriuat a nosautres tots, amorós de la linga e de la cultura occitana, lo despart, la mòrt a Amsterdam de nòstre amic olandés, Han Schook, chercheur e escrivan occitan. D'aquel òme excepcional, que viviá en Droma, vos n'avió parlat en 2014, au mes d'aòst per vos recomandar la lectura de son liure : « Entre la Bastia e lo Perrier », una genta istòria de viá entre la Ròsa e lo Politon.

Han Schook venguèt de sa Olanda natala après 68 e, dins los ans setanta, s'establiguèt en Droma dins lo caire de Diá, vès Ponet. De temps, i faguèt lo paisan. Vite s'aperceguèt qu'aquel país èra de cultura occitana. Los estrangiers o vèion ben melhs que nosautres. An pas las ulhièiras qu'avem e que devem a la cultura francesa dominante, autoritària e exclusiva. Han Schook vouguèt doncas conèisser la linga que portava aquela cultura. Trovèt de monde que la parlavan encara e a chaa pauc l'aprenguèt. Èra a l'escota dau petit monde, dau pòble, d'aqueles que gardan encara la linga viva e ne'n fan pas solament un sujet d'estudi. Ne'n devenguèt pasmens un especialista daube son jornal "Lo Pitron", que fasiá solet (cent numèros) e los dos lexics que publièt, un dau caire de Diá, l'autre dau Trièva.

Se ditz que l'òm es pas profèta dins son país, que l'òm vei pas los tresors qu'avem, un estrangèir pòt nos revelar çò que veiem pas. Han Schook saupuguèt monstrar au monde de Diá qu'avián una linga, de chançons, de contes. E aquò en tota simplicitat. Jamai se prenguèt per un savent mas totjorn aportava sa pèira. Fuguèt invitat au mens dos cops ès Vanòsc dau temps d'Erica Simon e de son « Crau dau Sapt » per rencontrer los escandinaus que venián a la descuberta de nòstre país. Venguèt mai ès Anonai en 2013, per la jorna occitana de Parlarem onte se parlava dictionaris e lexics. Presentèt son trabalh de lexicològ.

A l'ocasion d'una velhaa occitana organizada a la M.J.C. d'Anonai, vouldriam rendre omatge a nòstre amic. Presentar son trabalh, sos liures. L'òme èra plasant, de bon rencontre, joviau, amava se galar, qu'es per aquò que ne'n farem pas una velhaa trista. Çò qu'empacha pas l'emocion.

Il s'appelait Han...

La semaine dernière un malheur nous est arrivé, à nous les amoureux de la langue et de la culture occitane, le départ, la mort à Amsterdam de notre ami hollandais, Han Schook, chercheur et écrivain occitan. Je vous avais déjà parlé au mois d'août 2014 de cet homme exceptionnel qui vivait en Drôme. C'était pour vous recommander la lecture de son livre « Entre La Bâtie et le Perrier » une belle histoire de vie entre Rose et Politou.

Han Schook est arrivé de sa Hollande natale après 1968. Au cours des années soixante dix il s'établit en Drôme, du côté de Die, à Ponet. Longtemps il y fut paysan. Il s'aperçut bien vite que ce pays était de culture occitane. Les étrangers le voient mieux que nous. Ils n'ont pas les œillères que nous avons et que nous devons à la culture française dominante, autoritaire et exclusive. Han Schook voulut donc connaître la langue qui portait cette culture. Il trouva des gens qui la parlaient encore et peu à peu, l'apprit. Il était à l'écoute des petites gens, du peuple, de ceux qui gardent encore la langue vivante et n'en font pas seulement un sujet d'étude. Il en devint cependant un spécialiste avec son journal "Le Pitrou" qu'il faisait seul (cent numéros) et les deux lexiques qu'il publia, l'un de la région de Die, l'autre du Trièves.

On dit que l'on n'est pas prophète en son pays, que l'on ne voit pas les trésors que nous avons, un étranger peut nous révéler ce que nous ne voyons pas. Han Schook sut montrer aux gens de Die qu'ils avaient une langue, des chansons, des contes. Et ceci en toute simplicité. Il ne se prit jamais pour un savant, mais il apportait toujours sa pierre. Il fut invité au moins deux fois à Vanosc à l'époque d'Erica Simon et de son « Crau du Sapt » pour rencontrer les scandinaves qui venaient découvrir notre pays. A Annonay en 2013, il participa à la journée occitane de Parlarem où l'on parlait de dictionnaires et de lexiques. Il présenta son travail de lexicologue.

A l'occasion d'une soirée occitane organisée à la M.J.C. d'Annonay, nous voudrions rendre hommage à notre ami, présenter son travail, ses livres. L'homme était agréable, avenant, jovial, il aimait s'amuser, c'est pourquoi nous n'en ferons pas une veillée triste. Ce qui n'exclut pas l'émotion.

L'Autre

A través las siloetas daus arbres torçuts e amagrits, lo flòt pastèl dau solelh pertusa e inonda lo bòsc que sembla èstre l'arena daus jorns funèstes, autant silenciós que lo grand cimentèri daube sos troncs de pèiras e sas broas de marbre. Nuds, questi cherchaires de lutz badan de las nautors lo pertèrra de fuèlhas, cuchon de petitas mòrtas au pès de lhurs paires centenaris. Autrafès quelas velas de verd èran los mormolhs vius de la selva, bronquis leugièrs, acuchats per mielh sentir l'aura que revoluma. Puèi, coma alassaas, bruniguèron doçament, gentament e un còp, un jorn, tombèron. Dins un darrièr estant de poèsia, volèron, nonchalantas, trantalhairas, daube lo balançament trist e languì de quelì que partisson sens zò voler. Ara que lo brancum es voide, las ramas solitàrias pareisson de trainaas de sang sombres que possan e zebran lo ciau palle e laitós daus jorns de dòl. A chaa pauc, la blanchor celestia, quasi cadaverica, se fendilha e se brisa, la vòuta, en esclat, tomba, menant daube ela lo fred tenaç que marcarà d'una morsura lancejanta racinas e cimas. Un linçòl blanc cobrís la tèrra, las branchas, las fuèlhas e las cròses ; l'aiga de costuma joaira e docila s'es calhaa, jela e cassanta, coma la paura vièlha oblidaa dins un caire de l'ostau. Gis de volaa, gis de chaça, los nises abandonats, los terriers barrats. Comença lo grand som, lo passatge da las amas, l'eternitat fugaça daus temps de solstici, l'escuritad sorda que crossa e calma los sovenirs vigoroses e ardents que demòran encara. Pasmens, escondut au fons dau bòsc, perdut dins las ombras prigondas, l'Autre es aquí. Los uèlhs a meitat sarrats, l'engordiment pesuc, obsèrva, atentiu, lo mendre sinhe de son revelh. L'Autre espèra son ora. L'ora que farà montar la saba e farà raiar lo sang, l'ora que marcarà lo reviscòl de la viá e la victòria immancabla de la Mòrt.

Quentin

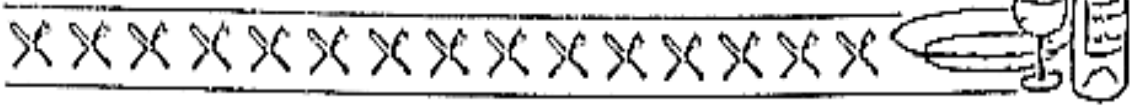
S'es en anat-Lo Grinhon a encara perdut un fidele : Louis Combier que demorava a Palisson, comuna de Secheras. Era aderent de Parlarem dempuei d'ans e d'ans... Disem nòstres regrets e nòstra amistat a tota sa familha.

Informacions... Novèlas...

La Dictaa occitana tòrna ès Anonai, organizzaa per Parlarem, daube los IEO 07 e Regionau. Serà lo sande 28 de Janvièr.

Una altra velhaa occitana deuriá èsser programaa en Janvier, se parla dau diluns 16... A confirmar.

LO BEURE E LO MINJAR ...

SOPA A LAS LENTILHAS VERDAS

Par Lucette Rouchier

Per 4 personas chau :

- . 200 gr. de lentilhas verdas
- . 1 gròssa ceba
- . 1 pastenalha
- . 2 culhieraas a sopa d'òli d'oliva
- . 1 cube de bolhon de pola
- . 1 fuèlha de laurièr
- . 1 branchilha de frigoleta
- . 100 gr de lardons magres fumats.
- . sau e pebre.

- Dins un faitot, far chaufar l'òli, i far revenir la ceba e la pastenalha chaplaas. Quand la ceba es translucida, ajotar las lentilhas – mesclar – banhar daube 1 litre d'aiga – ajotar lo laurièr e la frigoleta. cubercelar e far cuire a pichòts bolhs 15 minutas.
- Ajotar puèi lo cube de bolhon, laisser cuire planplanet encara 10 minutas.
- Garar lo laurièr e la frigoleta. « mixer » o passar au molin a legumes.
- Se de besonh, ajotar un pauc d'aiga. Verifiar l'assasonament (lo cube de bolhon es salat) pebrar.
- Far chaufar una padèla sans gis de gras, i far grasilhar los lardons pendant quauquas minutas.
- Servir la sopa dins d'escuèlas individuèlas, despartir los lardons grillhats per dessus.

Los Mots en crotz dau GUI

	A	B	C	D	E	F	G	H
1								
2								
3		■						
4				■		■	■	■
5								
6						■		
7			■					
8							■	

- 1/ Mitas, pèus... etc. 2/ Oblit. 3/ Aflachis (lengadocian). 4/ Fluve d'Erault.
5/ D'aucuna façon. 6/ Un pauc reschaufat (fr.). Dieu renversat. 7/ Morsèl d'atge. Cala.
8/ Estacion d'avion.
A/ Çò qu'òm vòl. B/ PC. Esfondra. C/ Tira-brasa. D/ Sonhan per lo monde. Òme d'Eva.
E/ Relativa a l'Islam. F/ Premier despartament à l'envèrs. Nòstra lenga. G/ Bon vin. Celebre pianista. H/ Atge a l'envèrs. Transpòrt de vila.
- (Responas paja 8)

Un exemple dau « Pitron », lo jornalet de Han Schook. Aqueu exemplari èra mandat a d'amics d'Ardecha, l'òm vei son escritura: « *Adiàn los Bedòcs ! Coma anatz ? Amitiats. Han* »

En furnant dins los Pitrons avem trovat un editoriau de 1997 (quasi 20 ans!) que Han Schook aviá escrit, per un còp, en francés. L'actualitat a pas chamjat encara a la broa de 2017 :

Avec le beau temps, les températures élevées et l'absence de vent beaucoup de grandes villes ont connu des pollutions importantes de l'air cet été. Certaines ont dû prendre des mesures d'urgence pour diminuer la circulation automobile. Et qu'est-ce que nous avons pu entendre dans les médias ?

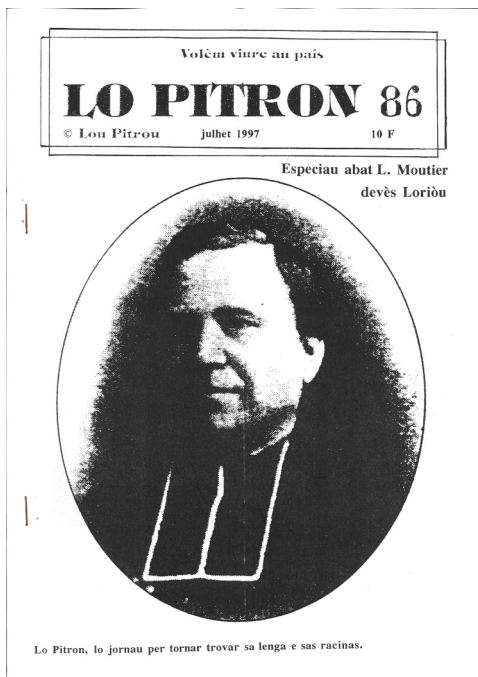
Question d'un auditeur : les pics de pollution sont dus à quoi ?

Réponse d'un journaliste : c'est la faute au beau temps et à l'absence de vent !

On croit rêver ! La faute est bien sûr à attribuer à l'homme ; c'est lui qui pollue avec son industrie, et qui fabrique et utilise des voitures à moteur essence (et pire : le diesel), grands pollueurs de notre environnement. Les quantités de particules émises augmentent chaque année, malgré les pots catalytiques. Le vent disperse les gaz d'échappement et dilue leur concentration, mais ceci est juste un déplacement du problème.

C'est la même chose avec les déchets et les ordures ménagères. Les quantités deviennent énormes et commencent à inquiéter sérieusement les rares gens qui en sont conscients. Les autres continuent à fabriquer des objets jetables emballés dans n'importe quoi. Un tri et un recyclage deviennent plus qu'urgents ! D'un riche qui consomme beaucoup on dit : « Fai de bèlas merdas ». Encore faut-il pouvoir en faire du bon compost ! HS

E puei lo redactor dau Pitron amava las blagas
Una petita de chassaires:

Li aviá un viage (*un còp, una feis*) un chassaire de vès Aurèl que tirèt una perdritz. Faguèt a son amic chassaire :

« As vegut volar las plomas ? » L'autre li respondèt :

« Volavan tament qu'an emportat la viande ! »

Responsas daus mots en crotz de la paja 7

1/ VERMINAS. 2/ OMISSION. 3/ AFLACA. 4/ ORB. 5/ NULAMENT. 6/ TIEDI. AR. 7/ AN. ACOTA. 8/ TARMAC.

A/ VOLONTAT. B/ EM. RUINAR. C/ RIABLE. D/ MSF. ADAM. E/ ISLAMICA.

F/ NIA. OC. G/ AOC. NAT. H/ SNA. TRAM.